

U S N E S E N Í

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Vlčkové a soudkyň JUDr. Jany Součkové a JUDr. Lenky Grollové v právní věci navrhovatele: **BONGRAIN EUROPE S.A.S.**, se sídlem 42, rue Rieussec, 78220 Viroflay, Francouzská republika, identifikační číslo 351 014 352, zast. Mgr. Eliškou Barthelemy, advokátkou, se sídlem Praha 1, Voršílská 10, PSČ 110 00, a dalšího účastníka: **MADETA a. s.** (dříve MADETA Group a.s.), se sídlem České Budějovice, Rudolfovska 246/83, PSČ 370 50, identifikační číslo 63275635, zast. JUDr. Václavem Junkem, advokátem, se sídlem České Budějovice, Tovární 14, PSČ 370 01, o přezkoumání přiměřenosti protiplnění a určení jeho nové výše, k odvolání navrhovatele a dalšího účastníka proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. června 2011, č.j. 13 Cm 370/2006 – 177, t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 29. června 2011, č.j. 13 Cm 370/2006 – 177 **se** v celém rozsahu **ruší** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Návrhem došlým soudu prvního stupně dne 3. dubna 2006, doplněným podáním došlým soudu prvního stupně dne 10. prosince 2008, se navrhovatel domáhal přezkoumání přiměřenosti protiplnění za jednu akcii společnosti MADETA a.s., IČ 15777774 ve smyslu ustanovení § 183k obch. zák. Uvedl, že mimořádná valná hromada společnosti MADETA a.s., IČ 15777774 konaná dne 17. února 2006 rozhodla o přechodu všech účastnických cenných papírů, jejichž vlastníkem není hlavní akcionář této společnosti, společnost MADETA Group a.s., IČ 63275635, na tohoto hlavního akcionáře, přičemž výše protiplnění za vykupované akcie byla určena na 1.269,- Kč za jednu kmenovou akcii na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč. Přiměřenost protiplnění byla doložena znaleckým posudkem č. 259-02/06 ze dne 9.1.2006 vypracovaným znalcem Ing. Ivanou Prchalovou Heřboltovou, CSc. Dle názoru navrhovatele určená hodnota protiplnění není přiměřená, když znalecký posudek pracuje výhradně s údaji, které poskytl hlavní akcionář. Dále předmětný znalecký posudek používá metodu ocenění, která je pro minoritní akcionáře nejméně výhodná, a zároveň použitá metoda vychází z překvapivě pesimistické prognózy. Nadto je znalecký posudek sestaven ke dni 30. listopadu 2005, přičemž k přechodu vlastnického práva k minoritním akciím došlo ke dni 20. března 2006, pročež i z tohoto důvodu nelze považovat hodnotu přiměřeného protiplnění zjištěnou znaleckým posudkem za relevantní. Navrhl, aby soud prvního stupně jmenoval znalcem pro posouzení přiměřené výše protiplnění za akcie společnosti MADETA a.s., IČ 15777774 společnost PROSCON, s.r.o., IČ 49356381, uložil dalšímu účastníku povinnost předložit znalci veškeré listiny k vypracování posudku potřebné a určil, že protiplnění určené dalším účastníkem ve výši 1.296,- Kč za jednu kmenovou akcii na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč je nepřiměřené a stanovil novou přiměřenou výši

protiplnění ve výši 3.000,- Kč za jednu kmenovou akcií, resp. na částku určenou znaleckým posudkem.

Podáním došlým soudu prvního stupně dne 29. října 2008, doplněným podáním ze dne 29. června 2011, se k návrhu vyjádřil další účastník, společnost MADETA a.s., IČ 63275635, coby právní nástupce společnosti MADETA Group a.s., IČ 63275635. Uvedl, že navrhovatel nevzal v úvahu, že valná hromada konaná dne 17. února 2006 a právní úkony spojené s výkupem akcií byly prováděny v režimu ustanovení § 183i odst. 5, 6 obch. zák., dle kterých byl vyžadován předchozí souhlas Komise pro cenné papíry. Minoritní akcionáři tak měli zajištěnu dostatečnou ochranu svých práv prostřednictvím nezávislého, k tomu příslušného orgánu. Vývoj na kapitálových trzích i obchodní finanční situace dalšího účastníka svědčí pro závěr, že protiplnění poskytnuté navrhovateli bylo více než přiměřené, když v současné době by výše přiměřeného protiplnění byla bezpochyby menší. Ocenění bylo znalcem provedeno zcela standardním způsobem, když ve věci byl vydán souhlas státního orgánu, Komise pro cenné papíry. Z porovnání se skutečným vývojem společnosti považuje znalecký posudek č. 259-02/06 ze dne 9. ledna 2006 spíše za optimistický a pro minoritní akcionáře výhodný. Navrhl, aby byl návrh na zahájení jako zcela neoprávněný zamítnut.

Krajský soud v Českých Budějovicích rozsudkem ze dne 29. června 2011, č.j. 13 Cm 370/2006 – 177 zamítl návrh na přezkoumání výše protiplnění dalšího účastníka na jednu kmenovou akcií na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč, vydanou společností MADETA, a.s., IČ 15777774, a jmenování renomovaného znalce pro tyto účely, dále na určení, že tato výše protiplnění je nepřiměřená a stanovení nové přiměřené výše protiplnění na částku 3.000,- Kč za jednu kmenovou akcií na majitele o jmenovité hodnotě 1.000,- Kč, resp. na částku určenou znaleckým posudkem znalce jmenovaného pro tyto účely soudem (výrok I.), uložil navrhovateli povinnost zaplatit dalšímu účastníku na náhradě nákladů řízení částku 19.800,- Kč, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám jeho právního zástupce (výrok II.) a uložil navrhovateli povinnost zaplatit státu na náhradě nákladů řízení částku 4.756,- Kč, a to rovněž do 3 dnů od právní moci tohoto rozsudku (výrok III.).

V odůvodnění konstatoval, že dne 30. června 2006 nabyla účinnosti fúze, na základě které zanikla společnost MADETA a.s., IČ 15777774 a jejím právním nástupcem se stala společnost MADETA Group a.s., IČ 63275635; současně došlo ke změně obchodní firmy nástupnické společnosti na MADETA a.s. Dle jeho názoru postupoval hlavní akcionář, společnost MADETA a.s., IČ 63275635, v dané věci v souladu s ustanovením § 183i obch. zák. a násl., když určení přiměřené výše protiplnění za jednu akcií doložil znaleckým posudkem č.252-67/05 ze dne 12.2.2005 (správně 12.12.2005), jenž byl přezkoumán Komisí pro cenné papíry. Ta měla k předloženému znaleckému posudku celkem 7 připomínek, které byly odstraněny opraveným znaleckým posudkem č. 259-02/06, kterým byla stanovena výše přiměřeného protiplnění ve výši 1.269.000,- Kč (správně 1.269,- Kč) za jednu akcií. Opravený znalecký posudek Komise pro cenné papíry shledala správným a rozhodnutím č.j. 45/N/178/2005/2 ze dne 12. ledna 2006 udělila souhlas k přijetí usnesení valné hromady ve smyslu ustanovení § 183i odst. 5 obch. zák. Soud prvního stupně poukázal na to, že přiměřenost poskytovaného protiplnění minoritním akcionářům je zajištěna tím, že toto plnění je posouzeno a stanoveno znaleckým posudkem, který je přezkoumán Komisí pro cenné papíry; posledním garantem je potom soud. V daném případě vypracovala znalecký posudek Ing. Ivana Prchalová Heřboltová CSc., jež je znalkyní zapsanou do seznamu znalců pro obor ekonomika, odvětví ceny a odhady se zvláštní specializací pro cenné papíry a oceňování podniků. Tato znalkyně se v průběhu ústního jednání ke všem námitkám navrhovatele přesvědčivě vyjádřila a na svém znaleckém posudku setrvala. Také Komise pro cenné papíry

se předloženým znaleckým posudkem podrobně zabývala a dospěla k závěru, že tento znalecký posudek neobsahuje žádné nedostatky a dokládá přiměřenost navrhovaného protiplnění. Za této situace je nutné zabývat se otázkou, kdy nastupuje přezkumná činnost soudu, která se může v praxi realizovat jen tak, že bude nařízen revizní znalecký posudek, jak požaduje navrhovatel. Dle názoru soudu prvního stupně je však k tomuto postupu nutné, aby zde byly důvodné pochybnosti o správnosti původního znaleckého posudku. Dle názoru soudu prvního stupně navrhovatel neprokázal žádné zřejmé vady posudku, na jehož základě byla přiměřenost protiplnění minoritním akcionářům určena. Navrhovateli nic nebránilo, aby nechal vypracovat svůj znalecký posudek, byl-li přesvědčen o zcela chybném znaleckém posudku. Pro závěry navrhovatele, že by výše protiplnění za jednu akci měla být namísto částky 1.269,- Kč stanovena na 3.000,- Kč, nesvědčí žádný výsledek dokazování, vypracovaný znalecký posudek je přesvědčivý, byl posuzována a schválen Komisí pro cenné papíry a soud prvního stupně proto neshledal žádný důvod, pro který by mělo být zadáno vypracování nového znaleckého posudku jiným znalcem. Tento postup by měl být uplatněn pouze tehdy, pokud zde jsou zcela jasné a průkazné pochybnosti o objektivitě či správnosti původního znaleckého posudku. Výrok II. odůvodnil odkazem na ustanovení § 142 odst. 1 o.s.ř. tím, že další účastník byl ve věci zcela úspěšný. Při určení výše odměny za zastupování advokátem postupoval dle § 7 písm. g) vyhl. č. 484/2000 Sb., když se v dané věci jedná o žalobu na určení. Výrok III. odůvodnil odkazem na ustanovení § 148 odst. 1 o.s.ř. tím, že stát přiznal znalkyni dle § 127 o.s.ř. odměnu ve výši 4.756,- Kč.

Podáním došlým soudu prvního stupně dne 17. října 2011 podala společnost MADETA a.s., IČ 63275635 proti výroku II. rozsudku soudu prvního stupně v zákonné lhůtě odvolání. Uvedla, že je nepochybné, že se navrhovatel domáhal stanovení výše přiměřeného protiplnění za jednu akci společnosti MADETA a.s., IČ 15777774 na částku 3.000,- Kč; vzhledem k tomu, že navrhovatel byl vlastníkem 37.711 ks těchto akcií, týkaly se úkony právní pomoci právního zástupce odvolatelky peněžitého plnění ve výši 65.277.741,- Kč. Soud prvního stupně tedy neměl postupovat při určení výše náhrady nákladů řízení dalšího účastníka dle ustanovení § 7 vyhlásky č. 484/2000 Sb., nýbrž podle ustanovení § 3 této vyhlásky. Navrhla, aby odvolací soud napadený výrok II. rozsudku soudu prvního stupně změnil tak, že dalšímu účastníkovi na náhradě nákladů řízení bude přiznána částka ve výši 386.064,- Kč. Dále požadoval také náhradu nákladů odvolacího řízení.

Podáním došlým soudu prvního stupně dne 2. listopadu 2011 se proti rozsudku soudu prvního stupně v celém rozsahu odvolal v zákonné lhůtě také navrhovatel. Uvedl, že ustanovení § 183k odst. 1 obch. zák. stanoví právo minoritního akcionáře žádat soud o přezkoumání přiměřenosti protiplnění, aniž by toto právo vázal či omezoval na úkony, které se staly dříve, než minoritnímu akcionáři vzniklo právo požadovat přezkum, a kterých nebyl účastníkem (výběr znalce a řízení před Komisí pro cenné papíry). Soudní přezkum se tak nemůže omezit na zkoumání formálních náležitostí znaleckého posudku, stanovujícího výši protiplnění, a na jeho přezkum Komisí pro cenné papíry, nýbrž je soud povinen provést nezávislé a úplné přezkoumání přiměřenosti protiplnění. Dle jeho názoru se znalkyně s námitkami vůbec nevypořádala. Navrhovatel nepřistoupil k vypracování vlastního znaleckého posudku ze dvou důvodů – neměl k dispozici relevantní údaje (ty měl k dispozici pouze další účastník a nadto navrhovatel v řízení namítal, že vlastnímu znalci taktéž poskytl pouze ty informace, jež ho mohly zvýhodnit) a dále je takový úkon standardně považován za nadbytečný v řízeních, jejichž podstatou je rozhodnutí otázky závislé na znaleckém zkoumání. V takových řízeních by nemělo být přihlíženo ke znaleckým posudkům předložených stranami, nýbrž ke znaleckému posudku provedenému soudem ustanoveným znalcem. Navrhovatel je přesvědčen, že kdyby soud prvního stupně nechal zpracovat

navrhovatelem navržený znalecký posudek, nejednalo by se o posudek revizní, nýbrž o posudek základní. Soud prvního stupně v řízení, které je závislé na posouzení odborné otázky bez dalšího vyšel z listinného důkazu a nikoli z vlastního nezávislého posudku vyhotoveného znalcem ustanoveným soudem, a navíc provedení takového posudku navrhovateli odmítl. Tím prakticky odmítl provedení přezkumu, které je podstatou práva navrhovatele obsaženého v ustanovení § 183k odst. 1 obch. zák. Dále poukázal na to, že Komise pro cenné papíry neposuzuje, zda je výše protiplnění přiměřená, nýbrž kontroluje, zda znalecký posudek netrpí závažnými vadami. Jedinou nezávislou institucí, která má předpoklady pro přezkoumání přiměřenosti výše protiplnění, je soud. Pokud by se zákonodárce domníval, že souhlas Komise pro cenné papíry představuje dostačující záruku spravedlivého protiplnění, nedával by menšinovým akcionářům možnost hledat ochranu u soudu. Dle jeho názoru soud prvního stupně v napadeném rozsudku zcela popírá svou zákonem danou přezkumnou povinnost, když tuto váže na podmínky, které zákon nestanoví, neboť zákon nepředepisuje, že minoritní akcionář může podat žalobu pouze v případě, že jsou důvodné pochybnosti o správnosti znaleckého posudku. Přezkumná činnost soudu nastupuje podáním návrhu na zahájení řízení o přezkoumání přiměřenosti protiplnění a je stanovena zákonem; soud prvního stupně tak o této přezkumné činnosti nemá právo pochybovat, neboť tím odpírá navrhovateli právo na spravedlivý proces. Navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Vrchní soud v Praze coby soud odvolací projednal odvolání aniž nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. d) o.s.ř.), napadený rozsudek přezkoumal a dospěl k závěru, že odvolání navrhovatele je důvodné.

Předně odvolací soud poukazuje na nesprávné označování účastníků řízení soudem prvního stupně. Řízení o přezkoumání přiměřenosti protiplnění dle ustanovení § 183k odst. 1 obch. zák. je řízením ve věci uvedené v ustanovení § 9 odst.3 písm. g) o.s.ř. (vztahy mezi společností a akcionáři a vztahy mezi akcionáři navzájem, jde-li o vztahy týkající se účasti na společnosti), řídící se ustanovením § 200e o.s.ř. Jde o řízení nesporné a jeho účastníky podle ustanovení § 200e odst. 3 os.ř., které odkazuje na ustanovení § 94 odst.1 věta první o.s.ř., jsou navrhovatel a ti, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno (další účastníci), nikoliv žalobce a žalovaný, neboť tak se označující jen účastníci řízení sporného. Dále je nutné poukázat i na nesprávnou formu rozhodnutí ve věci, když dle ustanovení § 200e odst. 3 věta druhá o.s.ř. se ve v tomto typu řízení rozhoduje usnesením.

Dle ustanovení § 183k odst. 1 obch. zák., ve znění platném do 30.3.2006, mohou vlastníci účastnických cenných papírů od okamžiku obdržení pozvánky na valnou hromadu, případně od okamžiku oznámení jejího konání požádat soud o přezkoumání přiměřenosti protiplnění; není-li toto právo využito do měsíce ode dne zveřejnění zápisu usnesení valné hromady podle § 183l do obchodního rejstříku, zaniká.

Dle ustanovení § 127 odst. 1 o.s.ř. závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, vyžádá soud u orgánu veřejné moci odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující nebo je-li pochybnost o správnosti podaného odborného vyjádření, ustanoví soud znalce. Soud znalce vyslechne; znalci může také uložit, aby posudek vypracoval písemně. Je-li ustanoveno několik znalců, mohou podat společný posudek. Místo výslechu znalce může se soud v odůvodněných případech spokojit s písemným posudkem znalce.

Výše uvedené ustanovení občanského soudního řádu upravuje zásadu, že tam, kde posouzení skutkového stavu závisí na odborných znalostech, je povinností soudu posoudit tyto okolnosti prostřednictvím odborného znaleckého posudku, bez ohledu na to, zda soudce sám disponuje potřebnými odbornými vědomostmi. Znalec je potom osobou, která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti, které byly soudem určeny, a ve znaleckém posudku soudu sděluje subjektivní výsledek tohoto posouzení. Předloží-li účastník v průběhu řízení k důkazu znalecký posudek zpracovaný znalcem mimo řízení, jedná se o důkaz listinou a soud jej provede dle ustanovení § 129 o.s.ř., nikoli o důkaz znaleckým posudkem ve smyslu ustanovení § 127 o.s.ř.

Odvolací soud se v dané věci ztotožnil s názorem navrhovatele, že soud prvního stupně nepostupoval správně, když ve věci nejmenoval znalce k posouzení přiměřenosti protiplnění za jednu akci společnosti MADETA a.s., IČ 15777774. Základním principem ochrany minoritních akcionářů při nuceném odkupu jejich účastnických cenných papírů je soudní přezkoumání výše protiplnění, v němž nezávislý soud rozhodne, zda nabízené protiplnění odpovídá hodnotě investice, která náleží drobnému akcionáři v podobě jeho účastnických cenných papírů, a rozhodne popř. o přiměřené výši protiplnění. Takového řízení dle ustanovení § 183k obch. zák., je řízením, ve kterém je rozhodnutí soudu závislé na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, a to konkrétně znalostí z oboru ekonomiky. Soud tak musí v souladu s ustanovením § 127 odst. 1 o.s.ř. postupovat tak, že po vyjádření účastníků, kteří se mohou vyjádřit též k osobě znalce, tohoto ustanoví a konkrétně vymezí okruh otázek, ke kterému se má znalec ve vypracovaném znaleckém posudku vyjádřit. Soud prvního stupně tím, že zamítl návrh navrhovatele na vypracování znaleckého posudku v probíhajícím řízení a spokojil se se znaleckým posudkem, zpracovaným pro potřeby hlavního akcionáře dle ustanovení § 183i odst. 3 a § 183j odst. 6 obch. zák., ve znění platném do 30.3.2006, mimo probíhající řízení, omezil navrhovatelovo právo na soudní přezkoumání výše poskytnutého protiplnění, které mu garantuje obchodní zákoník. Nadto soud prvního stupně zcela nesprávně posuzoval znalecký posudek č. 259-02/06 ze dne 9. ledna 2006, vypracovaný Ing. Ivanou Prchalovou Heřboltovou, CSc., jako znalecký posudek zpracovaný v průběhu řízení dle § 127 o.s.ř. a nikoli jako pouhý listinný důkaz, předložený jedním z účastníků, kterým ve skutečnosti je.

Nelze souhlasit se soudem prvního stupně ani v tom, že dostatečnou garancí při přezkoumání přiměřené výše protiplnění je předchozí souhlas Komise pro cenné papíry dle § 183i odst. 5 obch. zák., ve znění platném do 30.3.2006. Přestože předchozí souhlas Komise pro cenné papíry je jedním z prvků ochrany práv minoritních akcionářů v případě nuceného odkupu jejich účastnických cenných papírů, hlavním a nejdůležitějším prvkem i nadále zůstává nezávislý soudní přezkoumání, který není možné ničím nahradit. Postavení minoritních akcionářů v takové situaci je natolik oslabené proti postavení hlavního akcionáře, že zákonodárce považoval za nutné zajistit jejich několikastupňovou ochranu (vypracování znaleckého posudku pro určení výše přiměřeného protiplnění, předchozí souhlas Komise pro cenné papíry a soudní přezkoumání). Soud prvního stupně však nemůže některý z těchto stupňů ochrany minoritních akcionářů svým rozhodnutím vyřadit. Z tohoto důvodu také nelze po navrhovateli požadovat, aby soudu předložil vlastní vypracovaný znalecký posudek, neboť ten, coby minoritní akcionář, nemůže mít dostatečné množství informací, které jsou k jeho vypracování nezbytné.

Z výše uvedených důvodů dospěl odvolací soud k závěru, že soud prvního stupně zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, když ve věci neustanovil znalce k posouzení přiměřenosti protiplnění za jednu akci společnosti MADETA

a.s., IČ 15777774 , a proto napadený rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu dle ustanovení § 219a odst. 1 písm. a) o.s.ř. zrušil a věc mu dle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) o.s.ř. vrátil k dalšímu řízení.

Nad rámec výše uvedeného odvolací soud uvádí, že se blíže nezabýval odvoláním dalšího účastníka, společnosti MADETA a.s., IČ 63275635, do náhradově nákladového výroku II. rozsudku soudu prvního stupně, neboť tento výrok musel být zrušen spolu s výrokem ve věci samé z důvodů výše uvedených.

P o u ě n í : Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

V Praze dne 25. ledna 2013

JUDr. Jaroslava V l ě k o v á, v.r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
J. Kalousková